ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΑΞΗ Δ΄

5 Η Μακεδονία

(κεφ. 30 -33)

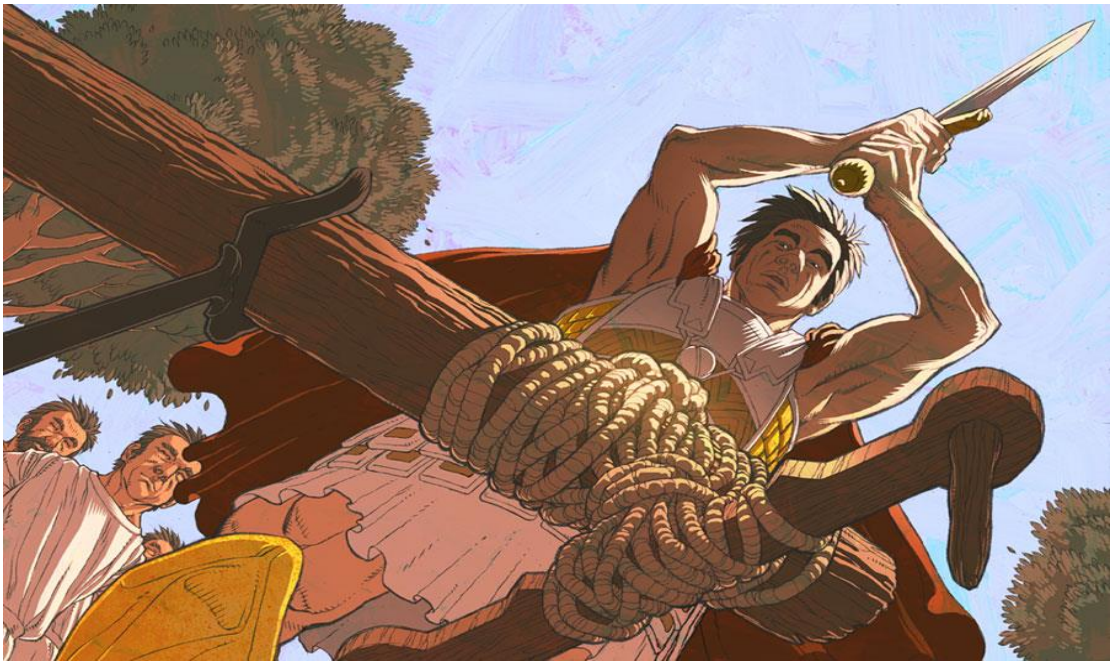

Ερωτήσεις επεξεργασίας του κάθε κεφαλαίου

30ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η Μακεδονία, μια νέα ελληνική δύναμη

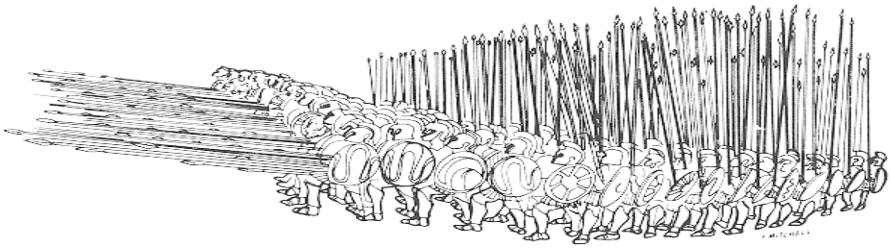

σάρισα

Ήταν μακρύ δόρυ από ξύλο κρανιάς, με μήκος 5,5 μ.-6,5) και 8 κιλά βάρος **φάλαγγα.** Τη φάλαγγα συγκροτούσαν ελεύθεροι επαγγελματίες της Μακεδονίας, είτε μικροϊδιοκτήτες αγρότες, είτε αστοί των πόλεων.

Ερωτήματα

1. Ποια ήταν η σχέση των Μακεδόνων με τους υπόλοιπους Έλληνες;
2. Πότε η Μακεδονία απόκτησε πολύ μεγάλη δύναμη;
3. Πώς οργάνωσε το στρατό του ο Φίλιππος και πώς τον ονόμασε;
4. Πώς κατάφερε η Μακεδονία να γίνει οικονομικό – πνευματικό κέντρο;
5. Για ποιο λόγο έγινε η μάχη στη Χαιρώνεια και τελικά ποιος νίκησε;

31ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο Μ.Αλέξανδρος καταλαμβάνει τη Μ.Ασία και την Αίγυπτο

Η αυτοκρατορία του Μ.Αλέξανδρο

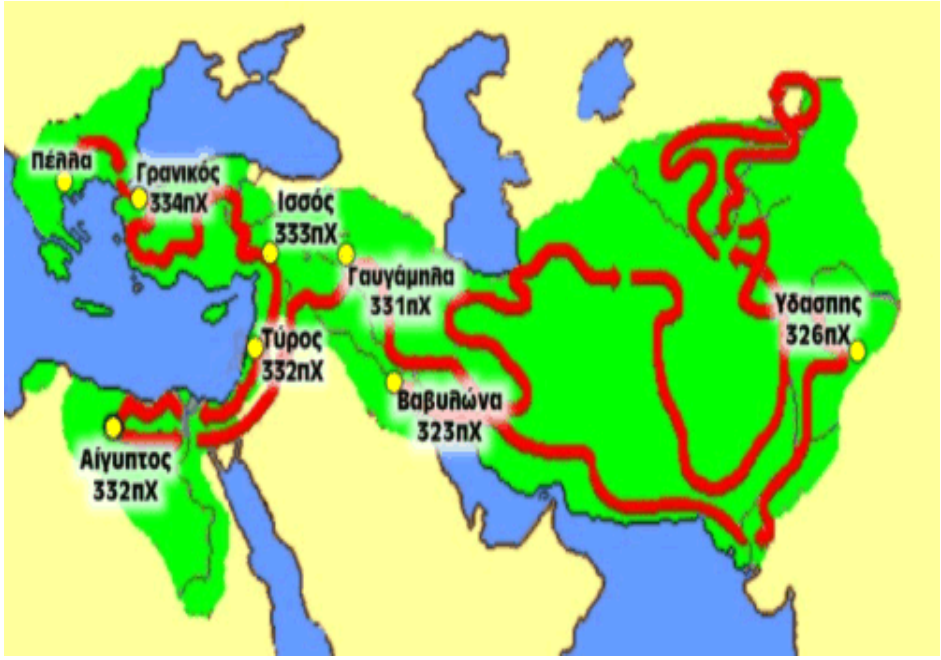

Ο Αλέξανδρος γεννήθηκε τον Ιούλιο του 356 π.Χ. στην Πέλλα, πρωτεύουσα του μακεδονικού κράτους. Γιος του Φίλιππου του Β΄ και της Ολυμπιάδος. Σε ηλικία 16 χρονών και ενώ ο πατέρας του έλειπε στο Βυζάντιο, κατέστειλε μια εξέγερση Θρακών. Κατά την μάχη της Χαιρώνειας, το **338 π.Χ.**, ο Φίλιππος συνέτριψε τις ενωμένες δυνάμεις Αθηναίων και Θηβαίων, με τον Αλέξανδρο επικεφαλής του ιππικού. Μετά από την ήττα των Αθηναίων πήγε στην Αθήνα ως αντιπρόσωπος του πατέρα του. Ανέλαβε αρχηγός των Μακεδόνων σε ηλικία μόλις 20 ετών. Το ύψος του Μέγα Αλέξανδρου ήταν μόλις 1.40μ

Ερωτήματα

1. Ποιος ανέλαβε να πραγματοποιήσει το σχέδιο του Φίλιππου του Β΄;
2. Τι γνωρίζεις για το Μέγα Αλέξανδρο;
3. Πώς ξεκίνησε την εκστρατεία του ο Μ. Αλέξανδρος;
4. Από ποια μέρη πέρασε ο μακεδονικός στρατός και ποιους αντιμετώπισε στο πέρασμά του;
5. Πώς υποδέχτηκαν το Μέγα Αλέξανδρο οι Αιγύπτιοι;

Μια μέρα ο Φιλόνικος, ένας Θεσσαλός έμπορος αλόγων, έφερε στον Φίλιππο ένα εκπληκτικό άλογο για να του το πουλήσει. Η τιμή του αλόγου ήταν 13 τάλαντα (περίπου 400 κιλά Ασήμι). Ο Φίλιππος ενθουσιάστηκε από το άλογο αλλά διαπίστωσε ότι αυτό ήταν ατίθασο, με αποτέλεσμα να θυμώσει.

Ο Αλέξανδρος (σε ηλικία 13 ετών) στοιχημάτισε την αξία του αλόγου με τον πατέρα του, δηλώνοντας ότι αυτός μπορεί να το καβαλήσει. Είχε παρατηρήσει ότι το άλογο φοβόταν τη σκιά του και το γύρισε προς τον ήλιο. Για τα επόμενα 20 χρόνια ήταν αχώριστοι.

32ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η πορεία προς την Ινδία . Το τέλος της εκστρατείας

Η ΜΑΧΗ ΣΤΑ ΓΑΥΓΑΜΗΛΑ (331 π.Χ)

Η μάχη αυτή, που δόθηκε **στο μικρό χωριό της Ασσυρίας Γαυγάμηλα**, κοντά στην πόλη των Αρβήλων, έκρινε την τύχη της περσικής αυτοκρατορίας. Εκεί, **σε μια απέραντη πεδιάδα**, δεν κρίθηκε μόνο μια μάχη, αλλά **η τύχη του κόσμου που κυβερνούσε ο Δαρείος**. Επικεφαλής του στρατού, βάδισε **επί 60 ημέρες τις άνυδρες έρημους της Γεδρωσίας**. Μαζί με τους στρατιώτες **υπέφερε και ο ίδιος** για να γίνει το παράδειγμά τους. Οι **κακουχίες** της κοπιαστικής όμως πορείας, **έφθειραν το μεγαλύτερο μέρος, του στρατού**. Με τα υπολείμματα του έφθασε **στα Πούρα** και **τον Μάρτιο του 324 π.χ. στα Σούσα**.

Ερωτήματα

1. Ανάμεσα σε ποιου έγινε η μάχη στα Γαυγάμηλα; Ποιος νίκησε;
2. Πώς διοίκησε το περσικό κράτος ο Μέγας Αλέξανδρος;
3. Πώς ήταν πλέον η συμπεριφορά του Μ. Αλέξανδρου μετά τις νίκες του στρατού του;
4. Ποια ήταν η μεγαλύτερη επιθυμία του Μακεδόνα στρατηλάτη;
5. Ποιος ήταν ο επόμενος σταθμός της εκστρατείας του Μ. Αλέξανδρου; Τι συνέβη εκεί;
6. Πώς ήταν ο δρόμος της επιστροφής του ελληνικού στρατού;

33ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο θάνατος του Μ.Αλέξανδρου

Το 324 π.Χ. ο Αλέξανδρος εκστράτευσε εναντίον των ορεινών Κισσαίων, Αφού τους νίκησε κατευθύνθηκε προς τη Βαβυλώνα. Στη πορεία ο μάντης Πυθαγόρας διαπίστωσε κακά σημάδια στη θυσία που έκανε. Έτσι, ο Αλέξανδρος έστησε την σκηνή του έξω απ' την πόλη και έκανε περιπάτους με πλοιάρια στον Ευφράτη ποταμό. Μία μέρα μετά από πλούσιο τραπέζι που παρέθεσε στον Νέαρχο και τους φίλους του, λούστηκε και πήγε στο σπίτι του φίλου του Μήδιου από την Θεσσαλία να διασκεδάσει. Εκεί, ήπιε πολύ και την επόμενη ημέρα έκανε πυρετό και πέθανε στις 30 του μηνός Δαισίου (13 Ιουνίου) σε ηλικία 33 χρονών και αφού βασίλεψε 12 χρόνια και 7 μήνες.

Ερωτήματα

1. Ποιο ήταν το τέλος του Μ. Αλέξανδρου;
2. Ποια ήταν τα οφέλη της εκστρατείας του Μ. Αλέξανδρου;
3. Πώς άρχισε να διαδίδεται η ελληνική γλώσσα;
4. Πώς ονομάστηκε η εποχή μετά το θάνατο του Μ. Αλέξανδρου;

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ – ΤΑΞΗ Δ΄

1. Συμπληρώνω τα κενά των προτάσεων με τις κατάλληλες λέξεις:

Πρωτεύουσα του μακεδονικού κράτους ήταν η _____, που ήταν μεγάλο οικονομικό και πνευματικό κέντρο.

Μεγάλη δύναμη απέκτησε η Μακεδονία, όταν πήρε την εξουσία στα χέρια του ο _____, πατέρας του Μ. Αλέξάνδρου. Εφοδίασε τους στρατιώτες με μικρή ασπίδα και μακρύ δόρυ, τη _____, που είχε μήκος 5-6 μέτρα περίπου. Η _____ _____, όταν βάδιζε παραταγμένη, έμοιαζε με φρούριο που κινείται. Πολύ ισχυρό ήταν και το ιππικό.

Ο Μ. Αλέξανδρος. Όταν ξεκίνησε την εκστρατεία του, πέρασε πρώτα από την _____ και τίμησε ξεχωριστά τον _____.

Αγαπημένο βιβλίο του Μ. Αλεξάνδρου ήταν η _____ του _____ και την είχε πάντα κάτω από το μαξιλάρι του, μαζί με το ξίφος του.

Στις εκβολές του Νείλου, στην Αίγυπτο, ο Μ. Αλέξανδρος ίδρυσε την _____, η οποία γρήγορα γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη.

2. Υπογραμμίζω την σωστή απάντηση:

α) Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου ξεκίνησε:

1) Το φθινόπωρο του 334 π. Χ.

2) Την άνοιξη του 332 π. Χ.

3) Την άνοιξη του 334 π. Χ.

β) Οι αντιπρόσωποι των ελληνικών πόλεων όρισαν αρχηγό της εκστρατείας το Μ. Αλέξανδρο στο συνέδριο που έγινε:

1) Στην Κόρινθο

2) Στη Θήβα

3) Στη Σπάρτη

γ) Ο Μ. Αλέξανδρος ίδρυσε πολλές πόλεις. Πόσες απ' αυτές πήραν το όνομα Αλεξάνδρεια;

1) είκοσι έξι 2) δεκαέξι 3) δώδεκα

δ) Ποια πόλη ήθελε ο Μ. Αλέξανδρος να κάνει πρωτεύουσα του απέραντου κράτους του;

1) Σούσα 2) Γαυγάμηλα 3) Βαβυλώνα

3. Βάζω στον παρακάτω πίνακα τα γεγονότα της παρένθεσης με τη σειρά που έγιναν:

(Θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου, μάχη στην Ισσό, μάχη στα Γαυγάμηλα, ίδρυση της Αλεξάνδρειας, μάχη στο Γρανικό, επιστροφή από τα Σούσα στη Βαβυλώνα)

1.	4.
2.	5.
3.	6.

4. Συμπληρώνω το σταυρόλεξο:

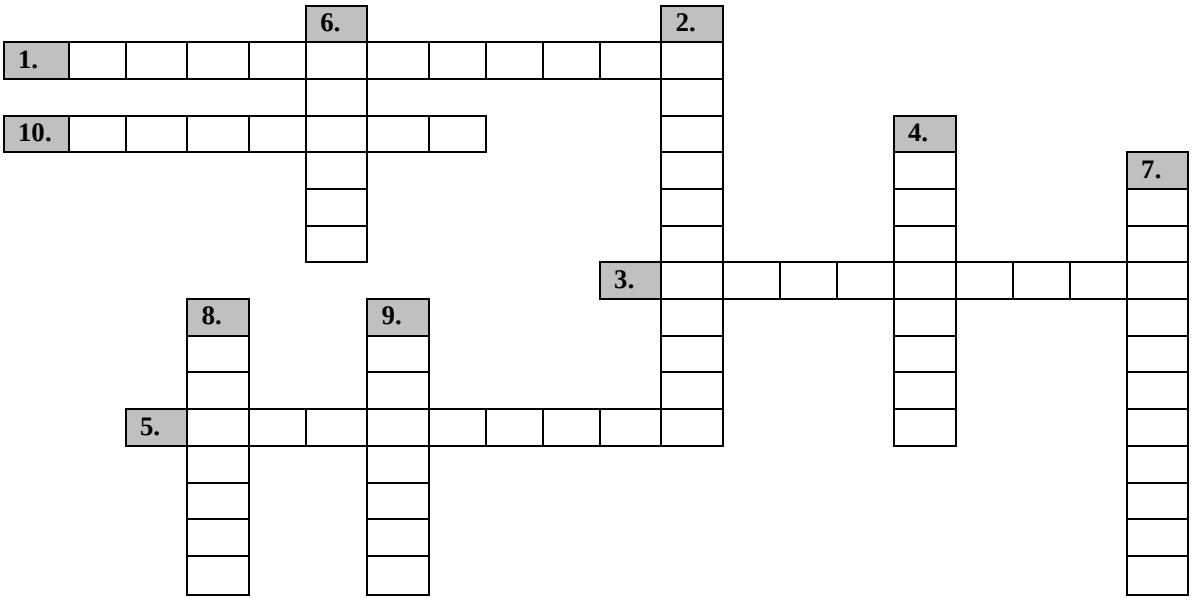

1. Έτσι ονομάστηκαν τα χρόνια που άρχισαν μετά το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
2. Πολλές πόλεις που ίδρυσε ο Μ. Αλέξανδρος πήραν αυτό το όνομα
3. Πριν πεθάνει το έδωσε στον Περδίκκα
4. «Στον …….», απάντησε ο Μ. Αλέξανδρος, όταν τον ρώτησαν σε ποιον αφήνει τη βασιλεία του
5. Εκεί έγινε μια από τις μεγαλύτερες μάχες που έγιναν τότε
6. Ο σημαντικότερος ποταμός στην Αίγυπτο
7. Δάσκαλος του Μ. Αλεξάνδρου, στον οποίο είχε πολύ μεγάλη αδυναμία
8. Εκεί βρίσκονταν τα χρυσωρυχεία
9. Αυτή η χώρα τράβηξε το ενδιαφέρον του Μ. Αλεξάνδρου
10. Ο …… δεσμός λύθηκε από το βασιλιά της Μακεδονίας

5. Συμπληρώνω τον παρακάτω πίνακα με τα θετικά και αρνητικά στοιχεία της παρένθεσης:

(Η ελληνική γλώσσα άρχισε να διαδίδεται παντού, η εκστρατεία κράτησε πολλά χρόνια, σκοτώθηκαν και χάθηκαν πολλοί στρατιώτες, οι άνθρωποι έμαθαν πολλά για τις νέες χώρες, ιδρύθηκαν νέες πόλεις, μειώθηκε ο πληθυσμός της Ελλάδας)

Θετικά στοιχεία	**Αρνητικά στοιχεία**

1. Πώς άλλαξε η εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου τη μορφή του κόσμου;

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

2. Πώς κρίνεις την τελική απόφαση του Μ. Αλέξανδρου να μη συνεχίσει την εκστρατεία;

_____
_____
_____
_____
_____
_____

3. Συμπλήρωσε ότι λείπει:

Ο _____ , πατέρας του Μεγάλου _____ σχεδίαζε να κάνει μια εκστρατεία εναντίον των_____. Δολοφονήθηκε όμως. Το σχέδιό του αποφάσισε να πραγματοποιήσει ο γιος του. Η πρώτη μάχη με τους Πέρσες δόθηκε στο _____ποταμό. Νίκησαν οι _____. Μετά τη μάχη στην _____ο Μέγας Αλέξανδρος προχώρησε προς την _____ _____ . Οι _____ τον υποδέχτηκαν με τιμές και τον ονόμασαν διάδοχο των _____ .

4. Σωστό ή Λάθος

α. _____ Το δόρυ των Μακεδόνων είχε μήκος 5 μέτρα

β. _____ Η Βεργίνα έγινε γνωστή χάρη στον αρχαιολόγο Μανόλη Ανδρόνικο

γ. _____ Ο Μ. Αλέξανδρος ήθελε μόνο να κατακτά χώρες, χωρίς να ενδιαφέρεται για τον πολιτισμό τους

δ. _____ Ο Αλέξανδρος δε θεώρησε δίκαια τα παράπονα των στρατιωτών που δεν ήθελαν να συνεχίσουν

ε. _____ Ο ετοιμοθάνατος Αλέξανδρος ζήτησε να δει τους στρατιώτες του

5. Επέλεξε τη σωστή απάντηση:

α. Στο συνέδριο που συγκάλεσε ο Φίλιππος ο Β στην Κόρινθο, συμμετείχαν πολλές ελληνικές πόλεις εκτός από:

α. τη Σπάρτη

β. την Αθήνα

γ. τη Θήβα

β. Όταν οι φίλοι του ρώτησαν το Μ. Αλέξανδρο σε ποιον αφήνει τη βασιλεία, απάντησε:

α. στον Περδίκκα

β. στον Παρμενίωνα

γ. στον καλύτερο

γ. Ο Μ. Αλέξανδρος ήθελε να κάνει πρωτεύουσα του τεράστιου κράτους:

α. τα Σούσα

β. τη Βαβυλώνα

γ. την Αλεξάνδρεια

1) Να συμπληρώσετε τα κενά του παρακάτω κειμένου

Τον 4^{ο} αιώνα π.Χ. οι Μακεδόνες με βασιλιά τον _____ απέκτησαν μεγάλη δύναμη. Στόχος τους ήταν να κάνουν μία έσκτρατεία εναντίον των _____. Εφοδίασε τους στρατιώτες με μικρή ασπίδα και δόρυ, τη _____, που είχε μήκος 5 μέτρα. Η μακεδονική _____ ήταν τόσο ισχυρή που έμοιαζε με φρούριο που κινείται.

Μετά τη δολοφονία του το σχέδιό του απο φάσισε να το συνεχίσει ο γιος του _____. Πολύ σύντομα κατάφερε να κατακτήσει όλη την Ανατολή μέχρι τον _____, παραπόταμο του Ιμδού ποταμού. Τα κατορθώματά του ήταν τόσο σπουδαία που οι ιστορικοί τον ονόμασαν _____

2) Να σημειώσετε Σ για κάθε σωστή πρόταση και Λ για κάθε λάθος πρόταση

Ο Φίλιππος ο Β πέθανε στη μάχη ☐

Οι Αιγύπτιοι αντιστάθηκαν στον Αλέξανδρο ☐

Η εκστρατεία του Αλέξανδρου σταμάτησε στην Ινδία ☐

Ο Αλέξανδρος ίδρυσε 23 πόλεις με το όνομα Αλεξάνδρεια ☐

Ο Αλέξανδρος χρησιμοποίησε μόνο Έλληνες αξιωματούχους να διοικήσουν το κράτος του ☐

3) Βάζω τα γεγονότα στη σωστή χρονική σειρά

☐ Θάνατος του Μ. Αλέξανδρου

☐ Μάχη στα Γαυγάμηλα

☐ Ίδρυση της Αλεξάνδρειας

☐ Μάχη στην Ισσό

☐ Μάχη στο Γρανικό

☐ Επιστροφή στη Βαβυλώνα

4) Να κυκλώσετε το σωστό

- Τα χρυσωρυχεία του Παγγαίου βοήθησαν τον Περικλή να φτιάξει:

α) νομίσματα β) ασπίδες γ) αγάλματα

- Ο τάφος του Φιλίππου Β βρέθηκε στην:

α) Χαιρώνεια β) Βεργίνα γ) Πέλλα

- Ο δάσκαλος του Μ.Αλεξάνδρου ήταν ο :

α) Αριστοτέλης β) Σωκράτης γ) Ηρόδοτος

- Ο Μ.Αλέξανδρος ήθελε να κάνει πρωτεύουσα του απέραντου κράτους:

α)τη Βεργίνα β) τηΣούσα γ) τη Βαβυλώνα

- Στο συνέδριο που συγκάλεσε ο Φίλιππος Β συμμετείχαν όλες οι πόλεις εκτός από τη:

α) Θήβα β) Αθήνα γ) Σπάρτη

5) Πως ήταν οι καινούριες πόλεις που ίδρυσε ο Μ.Αλέξανδρος;

_____

_____

_____

_____

_____

6) Για ποιο λόγο ο Αλέξανδρος ονομάστηκε Μέγας;

_____

_____

_____

_____

30. Η Μακεδονία, μια νέα ελληνική δύναμη

1. Κυκλώνω τη σωστή απάντηση.

Α. Ο τάφος του Φιλίππου Β΄ βρίσκεται στην:

α. Αθήνα β. Θήβα γ. Βεργίνα

Β. Ο Φίλιππος συγκρούστηκε με τους Αθηναίους και τους ……. στη Χαιρώνεια.

α. Σπαρτιάτες β. Θηβαίους γ. Πέρσες

Γ. Μετά το θάνατο του Φιλίππου βασιλιάς της Μακεδονίας έγινε ο γιος του:

α. Αλέξανδρος β. Φίλιππος Γ΄ γ. Ορέστης

Δ. Οι Μακεδόνες, αρχικά, είχαν να αντιμετωπίσουν και τους ……. γείτονές τους.

α. νότιους β. βόρειους γ. δυτικούς

Ε. Τα χρυσωρυχεία του Παγγαίου βοήθησαν τον Φίλιππο να φτιάξει:

α. αγάλματα β. ασπίδες γ. νομίσματα

2. Κάνω την αντιστοίχιση.

Φίλιππος	•	• Μέγας
Αθηναίοι	•	• δόρυ
σάρισα	•	• Μακεδονία
Αλέξανδρος	•	• νομίσματα
χρυσωρυχεία	•	• Θηβαίοι

3. Ποια ήταν τα σχέδια του Φίλιππου Β΄ σε σχέση με τους Πέρσες και τι έκανε;

……

……

……

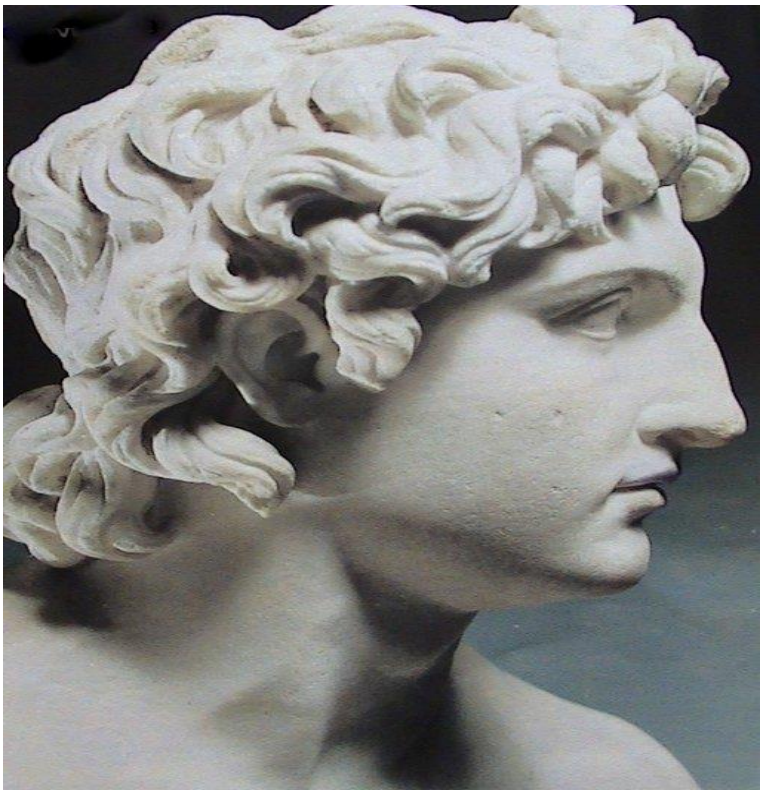

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

1. Συμπλήρωσε τις λέξεις που πρέπει για να βγει στη στήλη με τα κόκκινα τετράγωνα το όνομα του μεγάλου Μακεδόνα.

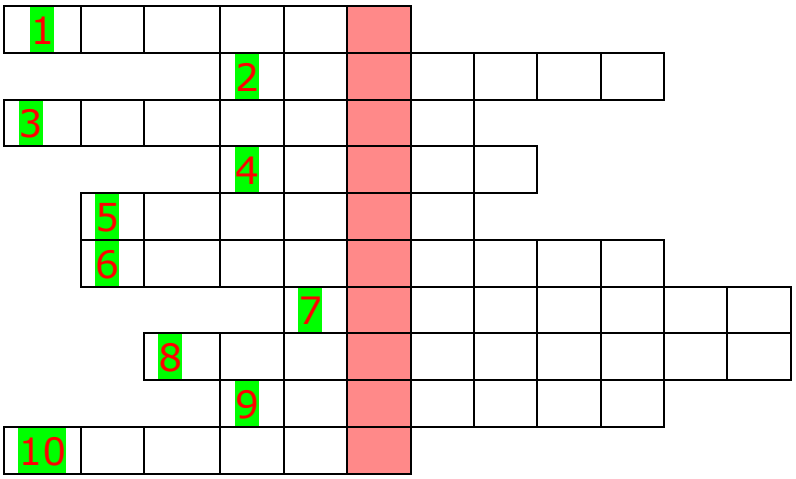

1) Εκεί γεννήθηκε ο Μ. Αλέξανδρος.
2) Άρεσε πολύ στον Αλέξανδρο να τη διαβάζει.
3) Ήθελε να τους κατακτήσει ο Φίλιππος.
4) Είχε μεγάλη ... η εκστρατεία του Αλέξανδρου.
5) Ήθελε ο στρατός του να φτάσει ως τα βάθη της...
6) Η πρώτη νίκη του Αλέξανδρου στην Ασία έγινε εκεί.
7) Αυτοκράτορας των Περσών.
8) Από αυτή πέθανε ο Αλέξανδρος.
9) Εκεί έλυσε τον περίφημο δεσμό ο Αλέξανδρος.
10) Ονομάστηκε ο Αλέξανδρος από τους ιστορικούς.

1. Βάλε Σ μπροστά από κάθε σωστή πρόταση και Λ μπροστά από κάθε λάθος.

___ Ο Φίλιππος όπλισε το στρατό του με τη Σάρισα.

___ Η Σπάρτη πήρε μέρος στο συνέδριο που συγκάλεσε ο Φίλιππος στην Κόρινθο.

___ Ο Αλέξανδρος ίδρυσε πολλές πόλεις με το όνομα Αλεξάνδρεια.

___ Η εκστρατεία του Αλέξανδρου έφτασε ως τον Ινδό ποταμό.

___ Η σάρισα ήταν μια τεράστια ασπίδα.

___ Η πρωτεύουσα του Περσικού κράτους ήταν η Βαβυλώνα.

___ Οι στρατιώτες του Αλεξάνδρου δεν ήθελαν να γυρίσουν πίσω.

___ Την εκστρατεία ακολουθούσαν μελετητές και καλλιτέχνες.

2. Πως τελείωσε η εκστρατεία του Αλέξανδρου και τι ξέρεις για το θάνατό του;

					6.						**2.**											
1.	**Ε**	**Λ**	**Λ**	**Η**	**Ν**	**Ι**	**Σ**	**Τ**	**Ι**	**Κ**	**Α**											
					Ε						**Λ**											
10.	**Γ**	**Ο**	**Ρ**	**Δ**	**Ι**	**Ο**	**Σ**				**Ε**				**4.**						**7.**	
					Λ						**Ξ**				**Κ**						**Α**	
					Ο						**Α**				**Α**						**Ρ**	
					Σ						**Ν**				**Λ**						**Ι**	
										3.	**Δ**	**Α**	**Χ**	**Τ**	**Υ**	**Λ**	**Ι**	**Δ**			**Ι**	
			8.			**9.**					**Ρ**				**Τ**						**Σ**	
			Π			**Α**					**Ε**				**Ε**						**Τ**	
			Α			**Ι**					**Ι**				**Ρ**						**Ο**	
		5.	**Γ**	**Α**	**Υ**	**Γ**	**Α**	**Μ**	**Η**	**Λ**	**Α**				**Ο**						**Τ**	
			Γ			**Υ**															**Ε**	
			Α			**Π**															**Λ**	
			Ι			**Τ**															**Η**	
			Ο			**Ο**															**Σ**	

Οδύσσεια

Τα απίθανα... τριτάκια!

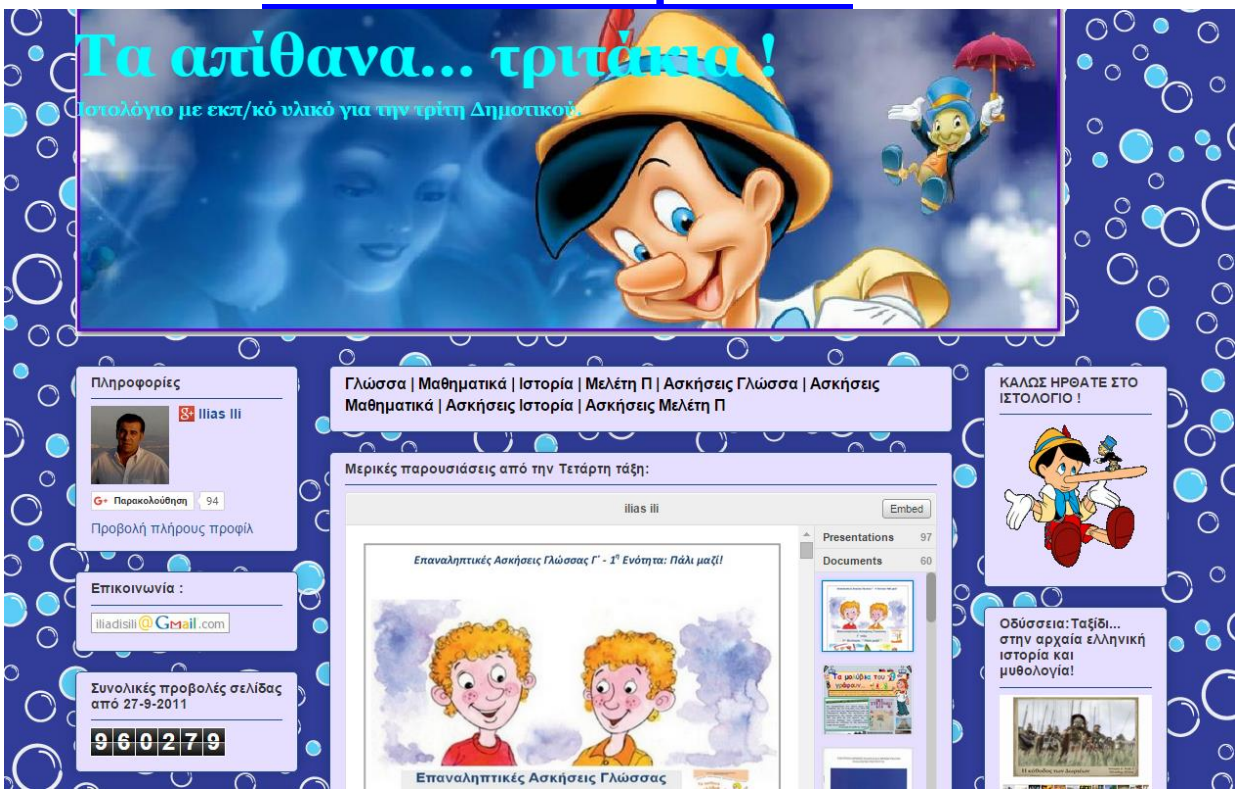

Τετάρτη τάξη

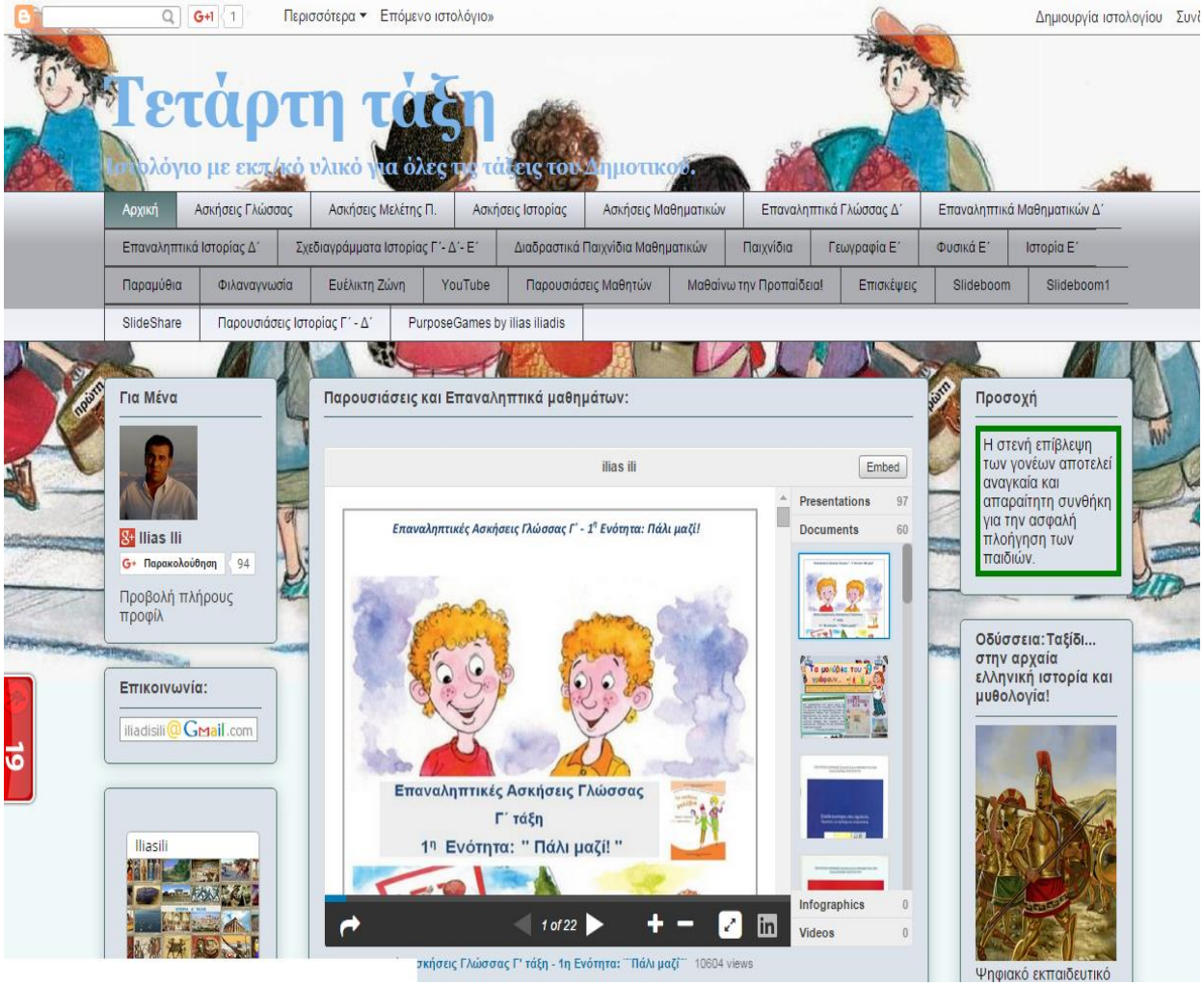

Οι παρουσιάσεις μου σε ιστοσελίδες αποθήκευσης και διαμοιρασμού αρχείων κειμένου Word, AdobePDF, καθώς και παρουσιάσεων Powerpoint

http://www.authorstream.com/iliasili/

http://www.slideboom.com/people/iliasili

http://www.slideboom.com/people/iliasili1

http://www.slideshare.net/iliasili

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Θεόδωρος Κατσουλάκος
Μαρία Λένα
Ιφιγένεια Καρυώτη
Χριστίνα Κατσάρου

Ιστορία Δ΄ Δημοτικού

Στα αρχαία χρόνια

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ